

CHRONOLOGIA BERNARDINA.

Anno Christi 1091, Urbani papæ II 4, Henrici IV imperatoris 35, Philippi I Galliarum regis 31, natus est Bernardus in castro Fontanis appellato, prope Divionem in Burgundia, patre Tescelino Soro, domino de Fontanis, matre Aletha Bernardi domini Montis-Barrensis filia. Paternæ ejus ædes recens, beneficio Ludovici XIII Galliarum regis, RR. Patribus Congregationis Fuliensis concessæ, in monasterium conversæ sunt. De genere sancti Bernardi lege Admonitionem præmissam initio Vitæ S. Bernardi, et Joannem Eremitam in Vita quarta, ubi Viri sancti genus paternum ex veteri Burgundiæ ducum familia originem duxisse fertur.

1098. B. Robertus abbas Molismensis, assumptis secum ex eodem monasterio viginti et uno monachis, in eremum Cistercii secedit, ibique novum monasterium extruit, in diocesi scilicet Cabilonensi, quinque circiter leucis a Divione, opitulanti- bus simul et probantibus Gualtero Cabilonensi et Hugone Lugdunensi præsulibus; prædia vero largiente Odone Burgundiæ duce, quo ibi cum sociis strictius ad amussim observaret Regulam S. P. Benedicti, cujus die sacro in Dominicam Palmarum hoc anno incidente, opus illud tum primum exordium sumpsit. Ex primis B. Roberti sociis fuere Albericus, Odo, Joannes, Stephanus, Letaudus, et Petrus.

1099. Henrici IV imperatoris 43, Philippi Galliarum regis 39, Urbano II decimo nono anno pontificatus, quarto kalendas augusti defuncto succedit Paschalis II ex monacho Cluniacensi.

Beatus Robertus Molismensium interpellationibus in concilio Romano ac Pontificis jussu Molismum redit eique Albericus ex priore substituitur, apud Cistercium. Ecclesia in honorem beatæ Virginis hoc anno dedicatur.

1100. Hac anno Joannes, et Ilbodus monachi Romam mittuntur ab Alberico Cistercii abbate, cum literis commendatitiis Joannis et Benedicti cardinalium, Hugonis archiepiscopi Lugdunensis, atque Walteri præsulis Cabilonensis, quorum precibus Paschalis II institutum Cisterciense confirmat peculiari privilegio dato Trojæ decimo quarto kalendas maii indict. 8, pontificatus anno 2, Exstat apud Baronium et Manriquez.

1101. Albericus abbas arctissimam Regulæ S. Benedicti observationem instituit in novo monasterio, abiciens quidquid Regulæ adversaretur.

Obiit beatus Bruno institutor Ordinis Carthusiensis (qui anno millesimo octogesimo sexto exordium sumpsit), patria Coloniensis, sapientia ac scientia illustris.

1102. Odo Burgundiæ dux, Cistercii fundator, moritur, et sepelitur in ecclesia Cisterciensi; eodemque anno Henricus ejus filius habitum monasticum ibidem induit.

1103. Cistercienses nigrum habitum in album commutasse creduntur, et beatæ Virginis officium quotidie recitandum sibi proposuisse.

1105. Obiisse putatur Aletha S. Bernardi mater, kalendis septembris, ex Necrologio S. Benigni Divionensis, ubi sepulta est: cujus corpus post annos centum quadraginta quinque translatum est Claram-Vallem. Ejus obitum describit Guillelmus in Vita S. Bernardi, lib. 1, cap. 2.

1106. Paschalis II anno 7, Philippi I Galliarum regis 46, Henricus IV infeliciter vitam clausit anno imperii 49. Huic successit Henricus V hostili in Ecclesiam animo patri non degener filius: qui Ro-

amam pergens, Paschali Pontifici manus injecit, ab eoque per vim ecclesiarum investituras extorsit; sed et coronam imperatoriam anno 1111.

1108. Paschalis II anno 9, Henrici V 2, tertio kalendas augusti, Philippus rex Francorum obiit apud Milidunum: cui Ludovicus ejus filius, cognomento Grossus, successit.

1109. B. Albericus, secundus Cistercii abbas obiit septimo kalendas februarii, anno regiminis nono et dimidio: cui substitutus B. Stephanus Hardingus, nobili apud Anglos stemmate oriundus, prioris antea vice functus, qui et ipse cum aliis, Molismo vitæ arctioris desiderio egressus fuerat.

1110. Hoc anno ad superos migravit tertio kalendas maii B. Robertus abbas Molismensis, Cistercii primus institutor, non anno 1098, ut vulgo creditur.

1113. Paschalis II 14, Henrici V 8, Ludovici VI 6, B. Bernardi conversione celeberrimus est. Qui annos natus circiter viginti tres, Cisterciensium familiæ sub Stephano abbate una cum triginta sociis nomen dedit. Ex quo tempore Cisterciensis Ordo mirifice propagari et florere cœpit.

Eodem anno Firmitas, prima Cistercii filia, fundatur in diocesi Cabilonensi ad Gronam fluvium, a dominis Vergiacensibus, Savarico et Guillelmo ejus filio, comitibus Cabilonensibus. Primus abbas Bertrandus.

1114. S. Bernardus metendi artem et facultatem, cum per corporis imbecillitatem alias non valeret, divinitus impetravit, Vitæ libro 1, cap. 4.

Fundatur Pontiniacum, secunda Cistercii filia, quatuor ab Autissiodoro leucis distans, in alodio Heriberti canonici Autissiodorensis, concurrente Herveo comite Nivernensi, sub Humbaldo episcopo: cujus cœnobii basilica a Theobaldo Campaniæ comite postmodum ædificata, fundatoris nomen ipsi obtinuit. Primus abbas Hugo Matisconensis, postea episcopus Autissiodorensis, ad quem plures Bernardie epistolæ,

1115. Fundantur hoc anno Clara-Vallis et Morimundus, tertia et quarta Cistercii filiæ. Clara-Vallis quidem, ad fluvium Albam in comitatu Campaniæ et diocesi Lingonensi, septimo kalendas julii, non a Theobaldo (ut quidam opinantur, cœnobii Claræ-Vallensis translationem, de qua anno 1035, cum fundatione confundentes), sed ab Hugone Trecensi comite, (ut probabitur in Notis ad epistolam 31. Claræ-Vallensi monasterio præficitur Bernardus, et a Guillelmo de Campellis Catalannensi episcopo, absente scilicet Josceranno episcopo Lingonensi, consecratur, quator et viginti agens annos. Vitæ libro 1, cap. 7. Morimundus vero, in eadem diocesi, ab Odolrico de Agri-Monte et Adelina ejus uxore, dominis de Choiseul. Primus abbas Arnoldus, ad quem epistola 4. Et hæc sunt quatuor abbatæ quasi totidem Cistercii filiæ primigeniæ, ex quibus inde cæteræ omnes sunt exortæ.

Eodem anno obiit Ivo Carnotensis episcopus, vir doctissimus, qui successorem habuit Gaufridum, legati in Gallia honore perfunctum, S. Bernardo charissimum, de quo epistolæ 15, 47 et 55, et De Consideratione, lib. iv, cap. 5, tum etiam Vitæ S. Bernardi libro II, capp. 4 et 6, et libro IV, cap. 4.

1116. Primum Cistercii capitulum generale a B. Stephano convocatum, quotannis in posterum frequentandum idibus septembris, ut habet Jacobus a Vitriaco, Historiæ Occidentalis capite 14.

1117. B. Bernardus gravi infirmitate detentus, medico rusticano curandus committitur procurante Guillelmo episcopo Catalaunensi, Vitæ libro I, cap. 7. Quo quidem anno vel circiter accidisse fertur conversio Tescelini S. Bernardi parentis, qui non multo post sanctitatis fama celebris decessit die 11 aprilis, ut habet Necrologium S. Benigni Divionensis.

1118. Henrici V 12, Ludovici VI 10, Paschali II post annos pontificatus octodecim et menses quinque vita functo successit Gelasius itidem II ex monacho itidem Cluniacensi, cui Henricus imperator Mauricium Burdinum, archiepiscopum Bracarensem, Gregorii nomine opposuit.

Hoc item anno cœpit Ordo militum Templi, cujus primi auctores Hugo de Paganis et Gaufridus de S. Aldemaro, ut testis est Tyrius, Belli sacri libro XII: quo etiam auctore idem Ordo confirmatur in concilio Trecensi, anno, 1128, ut diserte habet Michaelensis scriba concilii postea extinguendus a Clemente V sub Philippo IV Galliarum rege, anno Christi 1313, in concilio Viennensi.

Fundatur monasterium Trium-Fontium, prima filia Claræ-Vallis, in diocesi Catalaunensi. Primus abbas Rogerius; secundus, Guido ad quem epistolæ 69, 70. Item Fontanetum, secunda Claræ-Vallis filia, in diocesi Eduensi. Primus abbas Godefridus, Bernardi consanguineus, qui fundato loco regulariterque ordinato, refert liber sepulcrorum Claræ-Vallis, ad suam Claram-Vallem rediit, ubi tertius prior fuit, demumque episcopus Lingonensis.

1119. Henrici V 13, Ludovici VI 11, Gelasio II Cluniaci e vivis sublato successit Calistus II, Viennensis antea episcopus, Guido appellatus, qui hoc anno Remis concilium celebravit duodecimo kalendas novembris, et Burdini schisma feliciter compressit.

Eodem anno conficitur Charta Charitatis vulgo appellata, triginta constans articulis seu capitulis, agente B. Stephano abbate Cisterciensi, assentientibusque cæteris coabbatibus, ad providendum paci et tranquillitati Ordinis Cisterciensis, quæ a summo Pontifice Callisto II approbata est. Exstat apud Mariquez.

1120. Sanctus Nobertus, quem Bernardus « Spiritus sancti fistulam » vocat epist. 56. Ordinem Præmonstratensem instituit in loco territorii Laudunensis, Præmonstrato vulgo nuncupato. Vidæ epistolam 255, et Notas ad eandem.

1121. Celebratur synodus Suessionensis adversus Petrum Abælardum, præsidente Conano episcopo Prænestino, apostolicæ Sedis legato, in quo ipse Petrus librum suum de Trinitate flammis tradere compulsus est. Guillelmus Campellensis episcopus Catalaunensis eodem anno inænte obiit: de quo vide Notas ad epistolam 3.

Fundatur Fusniacum, in diocesi Laudunensi, cujus abbati Rainaldo Bernardus scripsit epistolas 72, 73 et 74.

1122. Petrus Mauricius, natione Arvernus, dictus Venerabilis, charissimus Bernardi amicus, fit abbas Cluniacensi in Octavis Assumptionis. Notæ ad epistolam primam S. Bernardi.

1123. Hoc circiter anno eligitur episcopus Tarentasiensis, Petrus Firmitatis abbas, primus e familia Cisterciensis episcopus, substituto in ejus locum Bartholomæo Bernardi fratre.

Item Adamo S. Dionysii prope Parisios ssabat defuncto, communibus eligentium votis sucebor renuntiatus est Sugerius. Exstant Bernardi complures ad eum epistolæ.

1124. Henrici V imperatoris anno 18, Ludovici VI Galliarum regis 16, Callistus papa obiit pontificatus

anno 6; Sedemque apostolicam Honorius II antea dictus Lambertus, episcopus Ostiensis, eodem anno conscendit.

1125. Henricus V imperator moritur Trajecti ad Rhenum, cum annos undeviginti imperasset, ac nullis post se liberis relictis, funestum diuturnumque ortum est discidium, Bernardi opera aliquando componendum, inter Lotharium Saxonum ducem et Conradum Henrici decessoris sororium qui a Friderico fratre et aliis rex proclamatus conscensus Alpibus, a Mediolanensibus, suscipitur, ac ab eorum archiepiscopo Anselmo, inquit Otto Frisingensis, qui ista narrat Chronici libro VII, cap. 17, Modoyci, sede Italici regni, in regem ungitur. Pro Mediolanensium reconciliatione cum Innocentio atque Lothario hujus nominis II (in cujus gratiam electionis jure Imperii summa cessit) multum fuit Bernardo insudandum, ut postea dicitur.

Eodem anno gravis fames, in Gallia maxime et Burgundia sæviens, Bernardi charitatem exercet, Vitæ libro I, cap. 10; quo anno ipse etiam gravi morbo conflictatus incidit in vitæ discrimen, ope tandem B. Virginis et SS. Benedicti atque Laurentii sanitati restitutus, ibidem: ac postmodum singularis ejus sanctitatis et doctrinæ coelestis fama per urbem et orbem volavit.

1126. Otto, postea Frisingensis episcopus, celebris historiographus, monachum induit in cœnobio Morimundi. Is, ut scribit familiaris ejus Radevicus, imperatorum Henrici IV nepos, Henrici V sororius, Conradi frater uterinus et Friderici patruus fuit, ex patre clarissimo et pio principe Leopoldo Austriæ marchione, et matre Agnete, filia Henrici IV.

1127. Hoc circiter anno Stephanus, ex cancellario episcopus Parisiensis, a curiæ frequentia ad meliorem frugem Bernardi monitis revocatus, graviter a Ludovico rege exagitatur, tandemque post multas infestationes, Cisterciensium, maxime vero Bernardi opera in gratiam restituitur. Quod etiam Henricus Senonensis archipræsul non multo post eademque de causa expertus, eundem habuit causæ patronum ac defensorem. Consule epistolam 45 et Notas.

Fundatur Igniacum, quarta Claræ-Vallis filia, diocesis Remensis, a Rainaldo de Pratis Remorum archiepiscopo, Primus abbas Humbertus, ex Casæ-Dei monacho Claræ-Vallensis factus, qui non multo post amore quietis, dimissa præfectura, Claram-Vallem rediit; qua de re a Bernardo in Italia tunc propter schisma detento acriter correptus epist. 141, nihilominus hoc in sancto otio perstitit de diem usque mortis, in quo S. Bernardus de eximiis ejus virtutibus sermonem habuit. Abbas secundus Guericus pietate juxta ac scriptis percelebris, ejus sermones hic in tomo sexto.

1128. Concilium Trecense celebratur (non vero anno 1127, teste Michaelensi scriba concilii) in solemnitate S. Hilarii, præsidente Matthæo Albanensi, apostolicæ Sedis legato: eique interfuere Stephanus Cisterciensis, Bernardus Claræ-Vallensis, alique ejusdem Ordinis abbates. In ipso Patres Templariis Regulam vestesque candidas (quibus Eugenius III postea rubeam crucem attexi curavit) præscripsere.

Fundatur Regniacum, in diocesi Autissiodorensi.

1129. Matthæus Albanensis (verba sunt Alberici in Chronico) legatus, ex Ordine Cluniacensi, concilium tenuit apud Catalaunum in Purificatione beatæ Mariæ Virginis: ubi de consilio S. Bernardi abbatis, Henricus Viridunensis episcopus episcopatum dimisit et factus est episcopus per biennium quidam Ursio abbas S. Dionysii Remensis.

Fundatur Ursi-Campus, in diocesi Noviomensi, a Simone episcopo.

1130. Lotharii II imperatoris 8, Ludovici VI Galliarum

rum regis 22, mortuo Honorio papa decimo sexto Kalendas februarii, pontificatus sui sexto, gravissimum schisma in Ecclesia Dei oritur, Innocentio II canonice electo decimo tertio kalendas martii, qui Gregorius antea vocabatur; sed Petro Petri Leonis filio, violentia amicorum suorum, qui potentissimi in Urbe erant, favente sibi Rogerio Siculo, intruso. Innocentii causam Bernardus per octo annos strenue propugnavit. Vide epistolam 124 et sequentes. Nam et inter alia hoc ipso anno a Patribus concilii, Stampis ea de re habili, arbiter una voce constitutus, Innocentium Anacleto præferendum declaravit et Henricum Angliæ regem ad eum suscipiendum induxit, Vitæ libro 2, cap. 1. Vide Præfationem nostram generalem, § 2.

Eodem anno ipse Bernardus summa animi demissione episcopatum Genuensem, Sigefridi anno superiori ad superos translato morte destitutum recusavit. Balduinus vero in concilio apud Clarum-Montem in Gallia habito, primus ex Cisterciensibus sacro cardinalium collegio adscriptus est: cui adjunctus putatur Martinus vir ille integerrimus, cujus meminit Bernardus in libro 4 de Consideratione, cap. 5. de Balduino, in epistolis 144, et 244.

1131. Innocentio Leodii magnifice recepto, cum prius sub finem anni superioris in Galliam se recepisset, Bernardus repressit Lotharium imperatorem, episcopales investuras repetentem; eumque summus Pontifex ibidem in Germaniæ regem coronavit, Romæ post duos annos imperatorio diademate donandum. Peracta vero Leodii Quadragesima præsentis anni, Innocentius in Gallias redux, ad concilium contra Anacleum mense octobri Remis indictum profectus, Ludovicum Juniorem in locum Philippi fratris, ex equi lapsu infeliciter necati, regem consecravit. Quo quidem concilio soluto, inquit Sugerius in Vita Ludovici Grossi, dominus Papa Autissiodori delegit demorari, reliquo nempe tempore labentis anni, cum prius Cluniacum, cujus ecclesiam dedicavit, deinde Claram-Vallem aliasque ecclesias visitasset, comitante ipsum ubique Bernardo. Leodii conventum post concilium Remense narrat Ernaldus in libro 2 de Vita Bernardi, cap. 1, contra expressam Sugerii auctoritatem.

Hoc etiam anno Bernardus, ut habet magnum Chronicum Belgicum, episcopatum Catalaunensem electus recusavit, et per ipsum Gaufridus abbas Sancti Medardi-Suessionensis fit episcopus Catalaunensis. Idem refert Albericus, qui et addit, Innocentium Sancti Medardi ecclesiam consecrasse, idibus nimirum octobris, ante concilium Remense ut habet Chronicum ejusdem monasterii.

Hoc itidem anno, Thomas prior Sancti Victoris Parisiensis, vir integerrimus, pro justitia crudeliter perimitur a nepotibus Theobaldi Neoterii archidiaconi Parisiensis, cui ob exprobratas in ecclesiasticos exactiones invisus erat. Nec multo post Archembaldus subdiaconus Aurelianensis idem mortis genus eademque de causa subiit, Joanne auctore ecclesiæ S. crucis itidem archidiacono. Pro priore S. Victoris scripsit Bernardus epistolam 158, 159, 160, 162; et pro subdiacono, epistolam 61. Suscepta autem est et agitata utriusque causa in concilio Jotrensi diocesis Meldensis.

Fundantur Morerola, in Castella et territorio Zamorensi; monasterium S. Joannis de Tarouca in Lusitania, diocesis Lamecensis; Longus-Pons, in diocesi Suessionensi; Charus-Locus, in diocesi Bisuntinensi; Bouus-Mons, in Sabaudia, diocesis Gebennensis; Rievallis, in Anglia, diocesis Eboracensis.

1132. Dissidentem a Galliis Innocentium Bernar-

ardus in Italiam prosecutus, Pisanos et Genuenses reconciliavit, oblatumque denuo Genuensem pontificatum, Syro vel deficiente, vel in sedem necdum evecto, modeste constanterque rejecit.

Exorta item est Cluniacenses inter et Cistercienses magna controversia, occasione videlicet privilegii, quo istos Innocentius a decimarum solutione exempt. Vide epistolam 228, 283.

Fundantur monasterium Valcellense, in diocesi Cameracensi, vide epistolam 186; ac monasterium Trium-Fontium, in Anglia, diocesis Eboracensis. Vide epistolam 92, 94 sqq.

1133. S. Bernardus, in Italiam anno superiori profectus, cum vires Innocentio non sufficerent ad Romam expugnandam (Lothario quippe armatorum duntaxat duo millia ministrante), Henrico Majoris Britanniae regi scripsit epistolam 138, ad ferendum suppetias. Sed tandem Innocentius urbem ingressus, in basilica Lateranensi Lotharium coronavit imperatorem; quo abeunte, Anacleto per urbem grassanti cedere coactus, Pisas se contulit. Unde Bernardus mittitur in Germaniam, Conradum cum imperatore Lothario reconciliaturus. Qua occasione captata, Rogerius Siciliae tyrannus, ab Anacleto regis nomine donatus, Pisanos ab innocentii obedientia retrahere conatur: quibus in fide constanter persistentibus, S. abbas congratulatoriam hoc anno dedit epistolam 130. Porro in illo ejus itinere contigit Mascelini conversio, de qua Vitæ libro 4, cap. 3, necnon et ducissæ Lotharingiæ, ibid.

1134. Concilium Pisanum celebratur, ad quod cum Bernardus Innocentii jussu facta pace cum Lothario et Conrado accedens per Lombardiam iter ageret, Mediolanenses sacrorum communionem et metropolitanam dignitate privati, quod Anselmum archiepiscopum secuti, Conrado et Anacleto adhæsisissent, litteris illum interpellant, de restituenda sibi pontificis et imperatoris Lotharii gratia, quibus peracto concilio adfuturum se promisit, datis epistolis 132, 133. Nec mora, concilio ejus potissimum prudentia absoluto, cum Matthæo Albanensi et Guidone episcopo Pisano cardinalibus, necnon et Gaufrido Carnotensi, delegatur ad componendam Mediolanensium pacem: a quibus ingenti plausu et summa veneratione acceptus, archiepiscopalem honorem sibi pertinaciter delatum vix effugere potuit. Multis vero ibidem conversis de quibus epistola 135, primam eodem loci Ordinis sui coloniam, scilicet Claram-Vallem, aliis mendose Claram-Vallem, excitavit. Inde jussu Innocentii, ut habet Sigonius, de Regno Italiae, lib. 11, ad pacificandas ipsas inter se Lombardiæ civitates profectus, Papiam et Cremonam se contulit. Cum autem apud Cremenses nihil proficisset, eorum Innocentio pertinaciam significavit epistola 318.

Interim post concilium ad superos migrat Norbertus Ordinis Præmonstratensis fundator. Sed et Stephanus abbas Cisterciensis, quinto kalendas aprilis: cui post rejectum Widonem, qui Stephano adhuc superstite electus, sex menses pedum gessit pastorale, substitutus est Rainaldus, filius Milonis comitis Barri-super-Seanam, inquit lib. 8 Ordericus monachus Claræ-Vallensis. Is præclara instituta capitibus octoginta septem comprehensa in capitulo generali ordinavit, quæ videre licet in Annalibus Mauriquez.

Fundantur præter Charam-Vallem Mediolanensem, Hemmerodium, in diocesi Trevirensi; Vallis-Clara, in diocesi Laudunensi. Primus abbas Henricus de Mudach, ad quem epistola 321.

1135. Bernardo ex Italia reduce per urbem Mediolanensem, Vitæ libro 2, cap. 4, transfertur Clara-Vallis in commodiorem locum, Vitæ libro 2, cap. 5, ubi cum vix tantisper consediisset, jussus est in

Aquitaniam se conferre cum Gaufrido Carnotensi, ad revocandum Guillelmum comitem Pictavensem, aliosque schismaticos a Gerardo Engolismensi episcopo seductos, ibidem cap. 6. Postea aliquandiu sibi redditus, insignem illam in Cantica explanationem, hortante altero Bernardo Portarum priore Cartusiano aggressus est. Vide epistolas 153, 154.

Fundatur Busaium, in diocesi Nannetensi, ab Ermengarde Britanniae comitissa, quam in praedicto itinere a saeculi vanitate revocavit. Vide epistolas 116, et 117, Primus abbas Joannes, ad quem epistola 232. Fundantur etiam Alta-Cumba, in diocesi Gebennensi; Gratia-Dei, in Santonensi; Eberbachum, in Moguntina.

1136. Guido, inter Bernardi fratres natu major, extra Claram-Vallem, juxta fratris vaticinium, Vitae libro 2, cap. 12, moritur, nimirum Pontiniaci.

Fundantur Balerna, in diocesi Bisuntinensi; primus abbas Burchardus, ad quem epistola 146; Domus-Dei, ad Charum fluvium in diocesi Bituricensi, cujus abbas fuit Robertus Bernardi consanguineus, ad quem epistola 1; Alba-Ripa, in diocesi Lingonensi. Denique adoptatur monasterium Alpense, diocesis Gebennensis, tradente Guarino abbate, postea episcopo Sedunensi. Vide epistolam 253.

1137. Innocentii II 8, Lotharii II imperatoris 12, Ludovicus VI regni sui anno 29 Parisiis mortuus est kalendas augusti; cui successit filius Ludovicus VII Junior appellatus, quod vivente patre regnare coepisset.

Hoc ipso anno Bernardus ab Innocentio accitus, tertio Italiam progreditur, sub Anacleto laborantem vexatione Rogerii Siculi, qui a Rainulfo duce Bernardi precibus superatus, cum armis praevalere non posset, ad verba se convertit, atque Anacleti causam in ore Petri Pisani viri eloquentissimi ponere se simulans, cum ipsum a Bernardo convictum et reductum vidisset, ne sic quidem ad meliora potuit emolli.

Fundantur monasterium Columbæ, in Italia, diocesis Placentinae; Bochia in Hungaria, diocesis Vesprieniensis, quamvis a nonnullis ad annum 1153 referatur. Item adoptatur monasterium Belli-Fontis, nunc Vallis-Paradisi nuncupatum, in Hispania, diocesi Zamorensi.

1138. Lotharius II imperii anno decimo tertio regnare desiit tertio nonas decembris, succedente Conrado Franconiae duce, quondam ejus oemulo. Quo etiam anno misere interiit Anacletus pseudo-pontifex, cui suffectus ex Rogerii factione Gregorius cardinalis, Victor vocitatus, qui supremæ dignitatis insignia Bernardo resignans, schismati tandem, post septem annos S. Doctoris studio ac prudentia compresso, finem optatum imposuit. Vide epistolam 317. Abbas vero sanctus Romanam curiam nulla mora interposita deserens, nihil inde in Gallias referre voluit pro xenii, præter dentem S. Cæsarii, aliasque sanctorum reliquias, Vitae libro 4, cap. 1. Qui de statu electionis Lingonensis a Lugdunensi metropolita contra sponsonem Romæ iutam celebratæ certior factus, varias scripsit epistolas 165 et sequentes, cui quidem dolori accessit alius longe gravior, nempe de Gerardi fratris obitu, cujus inducias in Italia, ubi comitem eum habuerat in extrema sua peregrinatione, a Deo impetrarat, quem multis lacrymis prosecutus est sermone vigesimo sexto in Cantica, a quo resumpsit aureum hoc opus a se interruptum.

Ipsa anno Rainaldus Remensis archiepiscopus obiit, ut refert Auctarium Gemblacense: post biennium vero, scilicet anno 1140, Samson Carnotensis ecclesiae præpositus Remorum ordinatur archiepiscopus,

cum ipse Bernardus hanc dignitatem recusasset.

Fundatur monasterium Benedictionis-Dei, in diocesi Lugdunensi, cui præfectus Albericus, ad quem epistola 173. Adoptatur etiam monasterium Dunense, diocesis Brugensis. Primus abbas Robertus, cui scribitur epistola 324, Bernardo apud Claram-Vallem aliquando successurus.

1139. Convocatum est Romæ concilium Lateranense mille circiter episcoporum, in quo iterato damnati Petri Leonis fautores, infirmatæ ab eo factæ ordinationes, torneamenta interdicta, Arnoldus Brixianus, tanquam hæreticus Italia excedere iussus. A qua quidem sententia adversus Anacleti fautores severitate Bernardus vindicare laboravit Petrum Pisanum cardinalem, Innocentio prius a se reconciliatum, ut patet ex epistola 213. Nec multo post Innocentius ipse a Rogerio Siciliae duce dolose captus est, quod pacis diu exoptatæ inter utrumque componendæ fuit occasio.

Hoc item anno Malachias archiepiscopus, Hiberniæ primas, Romam iter aggressus est, non vero, ut vult Baronius, anno 1137, cum constet ex Bernardo, Vitae S. Malachiae capite 10, Malachiam ab hac peregrinatione novem duntaxat annos supervixisse, itemque ex capite ultimo, anno 1148 decessisse. Malachias vero in hoc itinere Claram-Vallem adiens, ibi sex socios reliquit, qui Cisterciense institutum edocti, illud postea in Hiberniam transtulerunt.

1140. Habetur concilium Senonense adversus Abælardum, qui condemnatis errorum capitulis Sedem Romanam appellavit quidem, sed Petri Venerabilis persuasione cedens appellatione, Cluniaci remansit: ac ejusdem opera Ecclesiae reconciliatus, cum per biennium ibi laudabiliter vixisset, in monasterio S. Marcelli Cabilonensi, quo morbi curandi causa se contulerat, cessit e vita. Vide epistolam 197 et sequentes, et ibidem Notas.

Fundantur hoc anno Clarus Mariscus, in diocesi Audomarensi; Blanca-Landa, in Wallia Angliæ provincia, diocesi Menevensi; Ursaria, in regno Callaciæ, diocesi Auriensi; Aripatorium, allis Ripatorium, in diocesi Trecensi, cui præfectus, Alanus, postea episcopus Autissiodorensis, Vitae S. Bernardi compilator. Item Innocentius monasterium S. Anastasii ad Aquas-Salvias reparatum Claræ-Valleisibus attribuit, præfecto Bernardo Pisano, S. Bernardi discipulo, qui subinde Eugenii III nomine in Sedem Romanam assumptus est. Denique adoptantur monasterium Benchorensis, a Malachia Hiberniæ primate Bernardo concessum; necnon et Casæ-Marium, in civitate Verulana, in Italia.

1141. Innocentius papa, ait Robertus, de Monte, interdixit terram dominicam regis Ludovici, quia nolebat recipere archiepiscopum Bituricensem, quem tamen postea recepit, et absolvit eum de sacramento quod irrationabiliter fecerat. Vide epistolam 218 et sequentes.

Quo etiam anno idem rex Francorum Ludovicus, ut habet idem auctor, afflixit comitem Theobaldum, et vastavit terram ejus, maxime in Campania, ubi combussit castellum Vitreuvium, seu Vitriacum, ubi multitudo diversi sexus hominum et ætatis, nimirum mille trecentæ animæ, teste Roberto de Monte in Supplemento ad Sigibertum, qui hoc refert ad annum 1143, cremata est. Consule epistolas 217, 220, 222, 223.

Hoc tempore contigit obitus Humbelinæ sororis sancti Bernardi, de qua Vitae libro 1, cap. 6.

Fundatur cœnobium Melli-Fontis, in Hibernia; diocesis Armachanæ, Malachia procurante, ascitis ex Clara Valle Christiano ac sociis, quos prædictus episcopus instituendos ibi reliquerat. Vide epistolas 356, 357.

1142. Ivo presbyter cardinalis ex canonico regulari

S. Victoris apud Parisios, mittitur in Gallias ad ferendam sententiam in Radulphum Viromanduum comitem, qui repudiata priori uxore Petronilla, Theobaldi comitis sorore, Guillelmi Aquitaniæ ducis filiam, Reginæ sororem, superinduxerat. Quo etiam anathemate involuti Bartholomæus Laudunensis, Simon Noviomensis, Petrus Silvanectensis episcopi, divortii auctores. Vide epistolas 216, 217, 220, 221.

Item Alfonsus Lusitaniæ rex se suumque regnum Claræ-Valli vectigale fecit, assignatis quinquaginta marabitinis sive dipondiis auri probati.

Quo etiam anno, teste Roberto de Monte, vel proxime evoluto, ut tradit Ortelius in Anselmo Gemblacensi apud Miræum, animam cælo reddidit magnus ille Hugo Victorinus, S. Bernardi amicus et cultor præcipuus, alter sui sæculi Augustinus. Vide epistolam 70.

Fundantur monasteria Melonis, in Callæcia diocesis Tudensis, et Superadi, circa hæc tempora in diocesi Compostellana. Item Alta-Crista, in Sabaudia, diocesis Lausanensis.

1143. Conradi III imperatoris 5, Ludovici VII Francorum regis 6, innocentius papa moritur octavo kalendas octobris cum sedisset annos fere quatuordecim; cui succedit Guido de Castello, dictus Cælestinus II, ad quem epistolæ 234, 235.

Fundantur Alvastrum, in Suecia, diocesi Lincolniensi; Nova-Vallis (aliis post quadriennium), ibidem; Bella Pertica, in diocesi Montis-Albani; Meyra, in Callæcia, Diocesis Lucensis.

1144. Cælestinus papa, semestri necdum exacto, decessit: cui subrogatur Gerardus camerarius ex canonico regulari, presbyter cardinalis tit. S. Crucis in Jérusalem, Lucius II nuncupatus. Quo tempore Bernardus inter Ludovicum regem et Theobaldum comitem pacem composuit.

Hoc item anno moritur Bartholomæus Firmitatis abbas, frater S. Bernardi. Item Stephanus Catalaunensis cardinalis episcopus Prænestinus ex Ordine Cisterciensi, vir magnæ sanctitatis, cui Bernardus varias inscripsit epistolas.

Fundatur Belli-Locus, in diocesi Rutenensis.

1145. Conradi III imperatoris 7, Ludovici VII Francorum regis 8, Lucio papæ quinto kalendas martii defuncto substituitur Eugenius II ex abbate S. Anastasii ad Aquas-Salvias, Bernardus antea vocatus, de quo supra anno 1140. Vide epistolam 237 et sequentes. Quo tempore S. Bernardus a Ludovico rege de sacra expeditione consultus, rem ad summi Pontificis sententiam remittit, ex nostra Præfatione generali, § 7.

Fundatur Pratea, in diocesi Bituricensi.

1146. In concilio Carnotensi pro expeditione sacra indicto hoc anno, ad quod Petrus Venerabilis invitatus, epistola 364, venire non potuit, ut colligitur ex ejus responsione, epistola 18, lib. 6, S. Bernardus in primarium militiæ ducem electus, ex mandato Eugenii, Germaniæ populos, Francos Orientales, Bajoarios, Anglos, etc. ad capessendam Græciam litteris, tum viva voce cohortatus est, multis suffragantibus miraculis, epistolis 363, 365, et libro de Miraculis S. Bernardi.

Hoc itidem anno Tornacensis Ecclesia, quæ per quingentos et amplius annos episcopis Noviomensis Ecclesiæ commendata fuerat, proprium episcopum, Anselmum nomine, ex abbate S. Vincenti Laudunensis, ab Eugenio papa III recepit, Bernardo abbate Claræ-Vallensi inter alios procurante.

Fundantur Boxelona, in Anglia, diocesis Cantuariensis; Villarium, in Brabantia, diocesis Namurcensis. Hujus fundationem Auctarium Gemblacense apud Miræum reponit anno sequenti, his verbis: « Monachi duodecim cum Laurentio abbate, et quin-

que Conversis, a B. Bernardo ex Clara-Valle in Brabantiam missi, Villariense monasterium ædificarunt. »

1147. Eugenius anno superiori, Romanis Arnaldi factione, de qua epistola 242, infestantibus, in Galliam confugiens, hoc anno Parisiis honorifice excipitur a Ludovico rege, qui cum anno præcedenti, ut refert Robertus de Monte in Appendice ad Sigibertum, apud Vezeliacum, die dominica in Ramis palmarum crucem assumpsisset, simulque Robertus frater ejus, et Gaufridus comes Mellenti, et alii multi, hoc anno Parisiis recesserunt, nimirum die 14 junii, ut habet Chronologia Cluniacensis, in Syriam contra Saracenos profecturi.

Hoc eodem anno plures variis in locis habitæ synodi. Prima Stampis, in qua de negotio Jerosolymitano et regni dispositione, Bernardo præsentate, actum est, Galliæ administratione Sugerio S. Dionysii abbati commissa. Vide Chronic. S. Dionysii tom. 2; Spicil. et lib. Mirac. S. Bernardi, cap. 16. Secunda Autissiodori, præsentate Eugenio. Tertia Parisiis, teste Ottone Frisingensi, in Frid. lib. 1, cap. 50. In quibus causa Gilberti Porretani proposita, ad concilium Remense anno proximo celebrandum remissa est. Vide Præfationem generalem.

Præterea Bernardus cum Alberico cardinali Ostiensi et legato, Gaufridoque Carnotensi, pergit in Aquitaniam contra Henricum hæreticum, de quo in nostra Præfatione generali, et in epistola 241. Quo etiam anno Alfonsus Lusitaniæ rex, urbe Scalabi meritis S. Bernardi expugnata, datis litteris monachos petit ad instituendum Ordinis Cisterciensis in suo regno monasterium.

Fundantur Alcobatia a prædicto rege in Lusitania: diocesi Ulissiponensi; Vallis-Richerii, in diocesi Bajocensi; Morganium, in Wallia; monasterium de Spina, in diocesi Palentina in Castella a Sancia Alfonsi regis sorore. Vide epistolam 301. Item adoptatur Grandis-Silva Ordinis S. Benedicti in diocesi Tolosana, Bernardo ejus abbate se et domum suam tradente. Vide epistolam 242.

1148. Initio concilio Remensi decimo quarto kalendas aprilis, Eugenio præsentate, carcere damnatur Eon fatuus hæreticus: Gilbertus vero Porretanus, Pictavensis episcopus, a Bernardo convictus, suos retractat errores. Nec multo post Eugenius, agente sancto abbate, scripta Hildegardis approbavit in concilio Trevirensi, cum prius Tullensis ecclesiæ dedicationem, cui et Bernardus interfuit, peregisset. Quo eodem anno præfatus Eugenius cum capitulo Cisterciensi aduisset, novumque cœmeterium sacrasset, fratribus non sine lacrymis valedicens, in Italiam remeavit.

Post Eugenii e Gallia discessum, S. Malachias Hiberniæ primas, Romam denuo ad summum Pontificem pallii causa profecturus, optato die et loco apud Claram-Vallem diem feliciter clausit ipso die solemnem Commemorationis omnium defunctorum, cujus memoria statim ab ipsius morte celebris haberi coepit. Vide epistolam 374, consolatoriam ad Hibernienses; item Vitam ejus, tomo 2; et duos sermones in ejus depositione habitos, tomo 3. Porro cum S. Malachias in extremis jam fore ageret, consummato ædificio novæ Claræ-Vallis, ossa venerabilium Patrum, qui in priori cœnobio obdormierant, e veteri cœmeterio in novum translata sunt, in festo omnium sanctorum, ex sermone primo de S. Malachia, n. 2. Ejus canonizatio in Chronico Claræ-Vallensi apud Franciscum Chiffletium refertur ad annum 1192.

Eodem anno obiit beatus Humbertus abbas Igniacensis, non anno 1145, ut putat Manricus. Probationes vide in Notatione ad sermonem de ejus obitu a Bernardo habitum, qui exstat in tomo III.

Fundatur Camberona, in diocesi Cameracensi.

Primus abbas Fastradus ex Clara-Valle, cui etiam post Robertum præfuit. Adoptatur etiam Alna, prius Benedictinorum, deinde canonicorum regularium in diocesi Leodiensi. Item in capitulo Cisterciensi hoc anno Serlo abbas Saviniacensis se ac triginta monasteria, quæ a Saviniaco Benedictinorum monasterio diocesis Abrincensis pendebant, Claræ-Valli subdidit: quatuor vero Stephanus, congregationis Obazinensis in diocesi Lemovicensi nascentis pater et institutor.

1149. Hoc anno cum infelicem exitum habuisset transarina expeditio, Ludovicus in Galliam reversus est. Vide epistolam 386, librum 2 de Consideratione, cap. 1, et Vitam S. Bernardi, lib. 3. cap. 4. Qui quidem ad novam iterum se accingens, a Cisterciensibus retardatur, ut tradit Robertus abbas in Chronico ad annum 1150.

Eodem anno Henricus, Ludovici regis Franciæ frater (verba sunt Chronici Turonensis) prius Theaurarius Beati Martini Turonis, post apud Claram-Vallem monachi veste indutus, provehitur ad episcopatum Belvagicæ civitatis: quod quidem Chronicon Sancti-Petri-Vivi Senonensis anno sequenti reponit. Lege epistolam 307 et Notas.

Fundantur Fons-Moriniacus, in diocesi Bituricensi; Alpæ-Petræ, in Lemovicensi; Longum-Vadum, in Lingonensi; Laus-Beate-Virginis, in Tornacensi. Adoptatur Bullencuria, canonicorum regularium in diocesi Trecensi.

1150. Eugenio Romæ ad S. Petrum post multos conflictus restituto, Bernardus librum secundum de Consideratione transmittens, apologiam de Jerosolymitanæ expeditionis consilio prætexit, recipitque epistolam consolatoriam a Joanne Casæ-Marii in civitate Verulana abbate, que est modo epistola 386 inter Bernardinas.

1151. Rainaldo abbati sub finem anni superioris defuncto, nimirum decimo septimo kalendas januarii, suffectus est Gosevinus ex abbate Bonæ-Vallis Viennensis. Vide epistolam 270.

Item moritur Hugo Autissiodorensis episcopus, vir bonæ memoriæ dictus in Chronico S. Petri-Vivi. De successoris electione vide epistolas 261, 274 et

sequentes. Obit item Sugerius abbas S. Dionysii, vir integerrimus, cui in extremis posito Bernardus scripsit epistolam 266. Hoc anno, Ludovicus et Aliénora, inquit Robertus de Monte, in Quadragesima apud Balgeuceium, dato sacramento coram archiepiscopis et episcopis quod consanguinei essent, separati sunt auctoritate Christianitatis.

Fundatur monasterium Esronense, in Dania, diocesi Roskildensi.

1152. Eugenii III 8, Ludovici VII Franciæ regis 15, Conradus imperii anno 13 purpuram morte resignat Friderico cognomento Enobarbæ, Sueviæ duci, Conradi ex fratre nepoti. Sed et Theobaldus Campaniæ comes, vir insignis pietatis, sexto idus januarii defunctus, in monasterio Latiniacensi, ad Matronam cujus fuerat advocatus, sepelitur, ad quem non longe ante obitum Bernardus scripsit epistolam 271.

Adoptatur abbatia de Moroliis, in diocesi Malleacensi. Fundatur abbatia Clari-Montis, in diocesi Cenomannensi. Circa hoc tempus adoptatur Armenaria, in Callæcia, diocesi Compostellanæ.

1153. Friderici I imperatoris 2, Ludovici VII Franciæ regis 16, Eugenius diem clausit sexto idus julii, cum sedisset annos octo menses quatuor dies tredecim; cui successit Conradus, ex canonico regulari episcopus Sabinensis, dictus Anastasius IV. Nec longe post sanctissimus doctor Bernardus, multis pro Deo et Ecclesia defunctus laboribus, cum a media hiemis tempestate gravi morbo correptus, ut scribit epistolis 288, 307, 308, pacem nihilominus inter Melenses composuisset, in pace tandem ipse quievit decimo tertio kalendas septembris, tribus ante meridiem horis, anno ætatis sexagesimo tertio, monasticæ professionis quadragesimo, præfecturæ trigesimo octavo. Qua etiam hebdomada Ascalon, munitissima civitas in Palæstina, juxta Sancti promissionem frequentius repetitam, ex Christianis capta est, ut testatur Gaufridus Vitæ S. Bernardi libro 3, cap. 4. Bernardus apud Claram-Vallem successorem habuit Robertum ex abbate Dunensi.

Fundantur monasteria Petrosæ, diocesis Petragericensis; De Moris, diocesis Lingonensis; et adoptatur abbatia Montis-Rami, diocesis Auriensis in Callæcia.

SANCTI BERNARDI

ABBATIS CLARÆ-VALLENSIS

OPERUM TOMUS PRIMUS

COMPLECTENS

EPISTOLAS NUMERO CCCXCV

(Collatæ sunt ad tres codices Colbertinos, Cistercienses duos, Corbeiensem unum, unum item Compendiensem consulti etiam codices Vaticani, Sorbonicus, Regiæ Navarræ, Gandavensis S. Petri, Claræ-Vallensis Vallis-Claræ, Auræ-Vallis, etc.)

I, EPISTOLA PRIMA (51).

AD ROBERTUM NEPOTEM SUUM, QUI DE ORDINE CISTERCIENSI TRANSIERAT AD CLUNIACENSEM (52).

Robertum consanguineum, qui vel horrore strictioris regulæ, seu vitæ taxioris illecebra, vel etiam blan-

(51) Scripta circa annum 1149.

(52) Ita scripti fere omnes: in uno S. Germani,

ditiis et subdolis aliorum susurris inductus a Cisterciensibus ad Cluniacenses transierat, mira charitate, et affectu plusquam paterno revocat
1. Satis et plusquam satis sustinui, dilectissime, fili Roberte (53) si forte Dei pietas, et tuam per se, et meam per te animam dignaretur invisere: tibi *Incipit epistola B. Bernardi abbatis ad domnum Robertum monachum et cognatum suum, qui Ordinem*